

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшаның бала дамуындағы рөлі

ЖАРИЯЛАНДЫ
16.10.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/166163/**Абдрахманова Бахытгуль Жанатовна**

Тәрбиеші

Талдықорған қаласы «Кәтия апа»бөбекжай балабақшасы

Балабақша – балалардың білім алу, әлеуметтік дағдыларды меңгеру және тұлғалық қасиеттерін дамыту кезеңіндегі алғашқы, маңызды мекеме. Бұл кезеңде балалар өздерінің алғашқы тәжірибелерін алады, білім мен дағдыларды меңгереді. Балабақша – баланың интеллектуалдық, эмоционалдық, физикалық және әлеуметтік дамуына негіз болатын орталық. Зерттеулер көрсеткендей, балабақшада алынған білім мен тәрбие баланың болашағына елеулі әсер етеді.

1. Балабақшаның әлеуметтік дамуындағы рөлі

Балабақша баланың әлеуметтік дағдыларын дамытуда маңызды рөл атқарады. Мұнда балалар өз құрдастарымен қарым-қатынас жасап, топта жұмыс істей отырып, әлеуметтік өзара әрекеттестік негіздерін үйренеді. Топтық жұмыстар, ойындар, ортақ жобалар баланың коммуникативтік дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Социальдық қатынастар. Балабақшада балалар бір-бірімен танысып, достық қарым-қатынастар орнатады. Олар өз эмоцияларын, ойларын және пікірлерін білдіруге үйренеді. Бұл процесс балалардың өзін-өзі бағалауын, сенімділігін арттырады. Сонымен қатар, бала өз сезімдерін түсініп, оларды басқаруға үйренеді.

Коммуникативтік дағдылар. Балабақшада балалар өздерінің тілдік

қорын кеңейтіп, сөздік қорын байытады. Ойындар мен жаттығулар арқылы балалар жаңа сөздер үйренеді, сөйлеу мәдениеті қалыптасады. Тәрбиешілер балаларға сұрақтар қойып, оларды ойлануға итермелейді, сөйтіп балалардың пікір алмасу мәдениеті дамиды.

2. Танымдық дамуға әсері

Балабақшадағы білім беру бағдарламалары балалардың танымдық дамуына үлкен әсер етеді. Ерте жастан балалар математика, табиғаттану, тіл және өнер секілді пәндер арқылы жаңа ақпараттарды меңгереді.

Оқу және білім беру әдістері. Балабақшада ойын арқылы оқыту әдістері кеңінен қолданылады. Ойын – балалардың зейінін, қызығушылығын оятып, білімді жеңіл меңгеруге мүмкіндік береді. Балалар шығармашылық тапсырмаларды орындау, проблемаларды шешу барысында логикалық ойлауды дамытады. Мысалы, конструкциялау, сурет салу, музыкалық шығармашылық сабақтар балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Зерттеу және эксперимент. Балабақшада балаларды зерттеу дағдыларын дамыту үшін түрлі тәжірибелер мен эксперименттер өткізіледі. Мысалы, табиғаттану сабақтарында балалар жапырақтарды, гүлдерді зерттеп, қоршаған әлемді түсінуге тырысады. Бұл әдіс балалардың қызығушылығын арттырып, олардың бақылау қабілетін жетілдіреді.

3. Эмоционалдық дамуға ықпалы

Эмоционалдық даму – баланың тұлғалық қалыптасуында маңызды аспект. Балабақшада балалар эмоцияларын тануға, түсінуге және басқаруға үйренеді.

Эмоциялық интеллект. Тәрбиешілер балаларға әртүрлі эмоцияларды тануға және оларды дұрыс көрсетуге үйретеді. Мысалы, балабақшада өтетін түрлі ойындар мен сабақтар барысында балалар өз эмоцияларын танып, оларды әлеуметтік контексте қалай көрсету керек екенін үйренеді. Эмоционалдық интеллекті дамыған балалар қиындықтарға

төтеп беруге, стресс жағдайларын жеңуге қабілетті болады.

Топтық жұмыс. Топтық жұмыстар барысында балалар эмоцияларын бақылауды, сыйластық танытуды, сондай-ақ, басқалардың пікірін ескеруді үйренеді. Тәрбиешілер балаларға жанашырлық, түсіністік, кешірім сынды құндылықтарды үйретеді. Бұл процесс балалардың әлеуметтік байланыстарын нығайтады.

4. Физикалық даму

Балабақшада дене шынықтыру, спорттық ойындар мен түрлі физикалық белсенділіктер балалардың физикалық дамуында маңызды рөл атқарады.

Дене белсенділігі. Балабақшада өтетін спорттық сабақтар мен ойындар балалардың денсаулығын нығайтып, физикалық күш-қуатын арттырады. Дене жаттығулары балалардың бұлшық еттерін, координациясын, жылдамдығын дамытады. Физикалық белсенділік балалардың психологиялық жағдайына да оң әсер етеді: олар өзін сергек, қуатты сезінеді.

Денсаулық сақтау. Балабақшада балаларға салауатты өмір салтын насихаттау, дұрыс тамақтану және гигиена ережелерін үйрету арқылы денсаулық сақтау дағдылары қалыптасады. Тәрбиешілер балаларға салауатты өмір сүрудің маңыздылығын түсіндіріп, дұрыс таңдау жасауға үйретеді.

Балабақша – балалардың тұлғалық, әлеуметтік, эмоционалдық және физикалық дамуында маңызды рөл атқаратын мекеме. Балабақшада алған білім мен тәрбие балалардың болашақта қоғамда өз орындарын табуына көмектеседі. Балабақшадағы тәрбие сапасы ата-аналар мен қоғамның назарында болуы тиіс.

Балабақша тек білім беретін орын ғана емес, балалардың өмірлік дағдыларын қалыптастыратын әлеуметтік орта болып табылады. Сондықтан, балаларды балабақшаға беру – олардың дамуындағы маңызды қадам.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Бектұрова, Қ. С. (2019). **Мектепке дейінгі педагогика: теория және практика**. Алматы: «Рауан» баспасы.
2. Мұхамбетқалиева, С. Е. (2020). **Балалардың психологиялық және әлеуметтік дамуы**. Астана: «Фолиант» баспасы.
3. Сәдуақасова, Л. Қ. (2018). **Мектепке дейінгі мекемелердегі тәрбие жұмыстары**. Алматы: «Алматыкітап».
4. Тажиева, А. Ж. (2021). **Ерте жастағы балалардың танымдық қабілеттерін дамыту әдістемелері**. Шымкент: «Орда» баспасы.
5. Атабаев, М. Ә. (2022). **Балабақшадағы тәрбиешінің рөлі**. Нұр-Сұлтан: «Тіл қазына».
6. Алдамұратова, Г. Т., & Молдабекова, А. Т. (2023). **Бала психологиясы: теория және практика**. Алматы: «Білім» баспасы.
7. Пиржанова, С. Б. (2020). **Балабақшадағы шығармашылық оқу: әдістемелік нұсқаулар**. Атырау: «Атырау университеті».

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.